

KLIMATLABYRINTEN

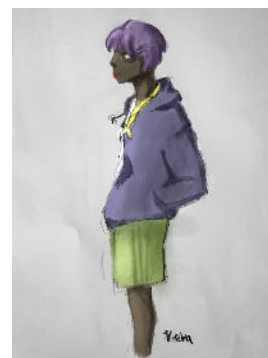
Välkommen till klimatlabyrnten! I labyrnten är ni på äventyr med Leo, Isla och Veka genom decennierna ända till 2100-talet. Under äventyret gör ni val vilka sedan avgör vilken typ av framtid Leo, Isla och Veka kommer att befinna sig i. Läs först om Leos, Islas och Vekas liv. Sedan berättar kontrollören vems resa ni får åka med på.

ÅR 2022 ÄR LEO, ISLA OCH VEKA 15 ÅRIGA DUKTIGA UNGAR

Leos familj på fem personer bor i en relativt ny höghuslägenhet på 80 kvadrat. Familjen har ingen bil, men med buss kommer man vart man än behöver. På veckosluten cyklar familjen tillsammans till den närliggande skogen för att plocka bär och svamp. Farföräldrarna har en ekologisk gård där det är trevligt att sköta om hönsen om somrarna, samt att plaska i sjön. Alla i familjen äter vegetariskt. Leos koldioxidavtryck är 6000 kg koldioxid per år.

Isla bor med sina föräldrar i ett egnahemshus på 220 kvadrat vid utkanten av staden. Familjen har två bilar eftersom föräldrarna arbetar i olika delar av staden, och Isla skjutsas till fritidsintressen om kvällarna. Familjen har som vana att fira julen under Thailand's sol och under sportlovet skidar familjen i Alperna. Familjen har även en motorbåt med vilken de kan åka i skärgården om somrarna. Familjen sorterar sina sopor noggrant och tar dem med bil till närmaste Prisma varje vecka. Islas koldioxidavtryck är 20 000 kg koldioxid per år.

Vekas familj på fyra personer bor i ett radhus med familjens två hundar. I grannkommunen har familjen en sommarstuga, till vilken de kör på helgerna. Förutom scouting är Vekas andra fritidsintressen rullskridskoåkning samt bågskytte. Familjen åker på resa inom Europa vartannat år. Vekas koldioxidavtryck är 9000 kg koldioxid per år.

År 2025 – vad skall man göra?

Leo, Isla och Veka fyller 18 år och blir därmed myndiga. Leo är orolig över klimatförändringen, och han har gått med i en frivilligorganisation. Isla leder scoutkåren och deltar varje vecka i demonstrationer för klimatärenden. Veka läser aktivt till studentskrivningarna eftersom han vill börja studera samhällsvetenskaper.

Klimatåtgärderna är brådslande. Inom tre år skall stora beslut fattas inom politiken.

Uppgift 25-1: Ekoterrorism

Isla har förlorat hoppet på de långsamma klimatåtgärderna. Hon måste bestämma

1. fortsätter hon att delta i de vanliga lagliga demonstrationerna, eller
2. går hon med i en internationell anarkistorganisation som aktivt arbetar för att eliminera (döda) överbefolkningen: gamla, sjuka samt handikappade.

Om ni väljer 1, vänd i den röda riktningen.

Om ni väljer 2, vänd i blåa riktningen.

År 2025 – vad skall man göra?

Leo, Isla och Veka fyller 18 år och blir därmed myndiga. Leo är orolig över klimatförändringen, och han har gått med i en frivilligorganisation. Isla leder scoutkåren och deltar varje vecka i demonstrationer för klimatärenden. Veka läser aktivt till studentskrivningarna eftersom han vill börja studera samhällsvetenskaper.

Klimatåtgärderna är brådslande. Inom tre år skall stora beslut fattas inom politiken.

Uppgift 25-2: Lagstiftningsinitiativ

Veka gör en tiktok-video där hen hävdar att människor skall underteckna ett lagstiftningsinitiativ för att skärpa klimatlagen. I initiativet ingår att elkonsumtionen begränsas, därpå blir också att se på tv och spela videospel betydligt dyrare. I fortsättningen skulle ni ha möjlighet att spela bara en kväll i veckan.

Välj:

1. undertecknar ni
2. eller inte?

Om ni väljer 1, vänd i den gröna riktningen.

Om ni väljer 2, vänd i den gula riktningen.

25-3

År 2025 – vad skall man göra?

Leo, Isla och Veka fyller 18 år och blir därmed myndiga. Leo är orolig över klimatförändringen, och han har gått med i en frivilligorganisation. Isla leder scoutkåren och deltar varje vecka i demonstrationer för klimatärenden. Veka läser aktivt till studentskrivningarna eftersom han vill börja studera samhällsvetenskaper.

Klimatåtgärderna är brådsakande. Inom tre år skall stora beslut fattas inom politiken.

Uppgift 25-3: Skogsplantering

Leo har tagit sig till ungdomsavdelningen i en internationell miljöorganisation. Han gör ett initiativ till ledningen av organisationen, enligt vilket syftet skulle vara att beskoga allt landområde för att binda koldioxid från atmosfären. Ni är nu på organisationens ledningsgruppsmöte. Accepterar ni Leos initiativ?

1. Ja, vi kommer att sträva efter detta mål.
2. Nej, vi kommer att sträva efter ett mål där 1 % av markytan beskogas.

Om ni väljer 1, vänd i den röda riktningen.

Om ni väljer 2, vänd i den gröna riktningen.

25-U1

År 2025 - återvändsgränd

Att döda är fel. Detta är inte en acceptabel lösning. Isla befinner sig i en återvändsgränd utan någon väg ut.

Vänd tillbaka och välj igen.

2025-U3

År 2025 - återvändsgränd

All markyta kan inte beskogas eftersom 10 % av markytan består av glaciärer, 10 % av arktisk tundra och 20 % av öken. Dessutom behövs åkermark för livsmedelsproduktion (för tillfället ca hälften av markytan). Leo befinner sig i en återvändsgränd utan någon väg ut.

Vänd tillbaka och välj igen.

2030-talet – stora energilösningar

Leo, Isla och Veka är 23 år gamla. Leo blir snart färdig som närvårdare, Isla studerar till diplomingenjör. Veka skriver sin avhandling samt utgör praktik i ministeriet.

Målet för ett kolneutralt samhälle, som många aktörer strävade till, uppnåddes inte. Det pågår en hård kamp för att kompensera utsläppen.

Ordförklaring: Ett kolneutralt samhälle är ett samhälle där koldioxidutsläpp produceras höst så mycket som också kan bindas från atmosfären i kolsänkorna, till exempel i växtligheten. Kompensering betyder att den negativa påverkan från utsläppen kompenseras genom att minska utsläppen på någon annan sektor, eller genom att proportionellt öka mängden kolsänkor genom att till exempel plantera mera skog.

Uppgift 30-1: Energipriset

Ni arbetar som rådgivare för USA:s president. Det råder stor brist på energi, och det billigaste alternativet vore att använda de redan funna oljereserverna. Det krävs att presidenten skärper miljölagstiftningen, men hen är orolig för att förlora de inkommande valen om energipriset stiger. Hurudana råd ger ni presidenten?

1. Ni uppmuntrar presidenten att satsa på solpaneler trots att detta kan betyda att varken ni eller presidenten inte längre har ett arbete inom kansliet nästa år.
2. Ni uppmuntrar presidenten att stöda oljeproduktionen och behålla lagstiftningen som den varit. Ni tror ni kommer genom det här alternativet behålla ert arbete i fyra år till.

Om ni väljer 1, vänd i den gröna riktningen.

Om ni väljer 2, vänd i den gula riktningen.

2030-talet – stora energilösningar

Leo, Isla och Veka är 23 år gamla. Leo blir snart färdig som närvårdare, Isla studerar till diplomingenjör. Veka skriver sin avhandling samt utgör praktik i ministeriet.

Målet för ett kolneutralt samhälle, som många aktörer strävade till, uppnåddes inte. Det pågår en hård kamp för att kompensera utsläppen.

Ordförklaring: Ett kolneutralt samhälle är ett samhälle där koldioxidutsläpp produceras högst så mycket som också kan bindas från atmosfären i kolsänkorna, till exempel i växtligheten. Kompensering betyder att den negativa påverkan från utsläppen kompenseras genom att minska utsläppen på någon annan sektor, eller genom att proportionellt öka mängden kolsänkor genom att till exempel plantera mera skog.

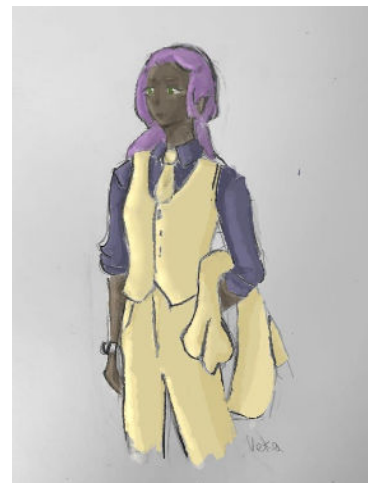
Uppgift 30-2: Internationella klimatkonferenser

I internationella klimatkonferenser diskuteras det om ifall alla länder borde tvingas minska sina utsläpp, eller kan man framskrida genom frivillighet. Det finns en möjlighet att införa drastiska ekonomiska sanktioner mot de länder som inte åtar sig att minska utsläppen. Ni är på möte med EU:s förhandlingsgrupp. Vad tänker ni föreslå?

1. Ni föreslår höga böter för de länder som inte åtar sig att sänka utsläppen. Detta förorsakar dock oenighet i er grupp och två länder kräver ersättning från andra EU-länder eller så hotar de med att lämna EU.
2. Ni konstaterar att det inte finns tillräckligt med stöd för ekonomiska sanktioner, så ni stödjer frivilligheten i utsläppsminskningar.

Om ni väljer 1, vänd i den röda riktningen.

Om ni väljer 2, vänd i den gula riktningen.

2030-talet – stora energilösningar

Leo, Isla och Veka är 23 år gamla. Leo blir snart färdig som närvårdare, Isla studerar till diplomingenjör. Veka skriver sin avhandling samt utgör praktik i ministeriet.

Målet för ett kolneutralt samhälle, som många aktörer strävade till, uppnåddes inte. Det pågår en hård kamp för att kompensera utsläppen.

Ordförklaring: Ett kolneutralt samhälle är ett samhälle där koldioxidutsläpp produceras högst så mycket som också kan bindas från atmosfären i kolsänkorna, till exempel i växtligheten. Kompensering betyder att den negativa påverkan från utsläppen kompenseras genom att minska utsläppen på någon annan sektor, eller genom att proportionellt öka mängden kolsänkor genom att till exempel plantera mera skog.

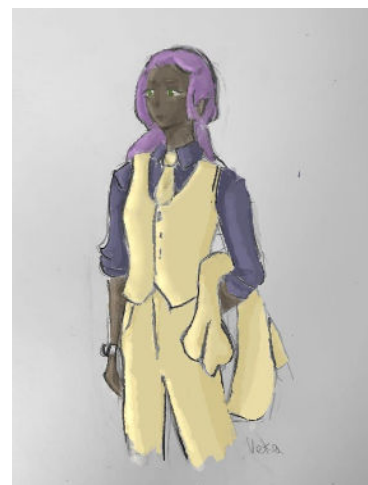
Uppgift 30-3: Biodiversitet

Ni arbetar som rådgivare för Indonesiens president. Landet är i ekonomiska svårigheter och det politiska trycket för att avverka skogarna är kraftigt. Vilket råd ger ni presidenten?

1. Låt oss förvandla trä till ett förnybart bränsle som kan ersätta fossila bränslen, samt generera exportintäkter. Pengarna kan användas för att utveckla landets hälsovård och utbildning.
2. Låt oss rädda skog och skydda kolsänkor och biologisk mångfald, även om ekonomiska svårigheter fortsätter. Risken är att man senare måste skära ner på anslagen till sjukhus och skolor.

Om ni väljer 1, vänd i den gula riktningen.

Om ni väljer 2, vänd i den blåa riktningen.

År 2035 - framtiden för det egna barnet

Leo, Isla och Veka är 28 år gamla. Leo arbetar på ett sjukhus och drömmer om en egen familj. Isla arbetar inom ett företag som designar elektronik. Hon hittade på universitetet en trevlig pojkvän och de väntar barn till sommaren. Veka har blivit juniordiplomat vid Finlands ambassad i Buenos Aires.

Målen om ett kolneutralt samhälle 2030 uppnåddes inte. Fossila bränslen regleras och priserna på dem har skjutit i höjden. Materialbrist påverkar redan många industrier. Priserna på utsläppsrätter har stigit. Ett pris har avtalats för kolsänkorna och metoderna för kolbindning har utvecklats.

Uppgift 35-1: Arvet

Isla har ärvt pengar av sin gammelfaster och funderar nu på vilken investering som bäst skulle säkerställa hennes barns framtida välbefinnande. Lönar det sig för Isla att

1. köpa skog med arvspengarna eller
2. investera pengarna i olja som hittats i de arktiska områdena?

Om ni väjer 1, vänd i den gröna riktningen.

Om ni väljer 2, vänd i den röda riktningen.

År 2035 – lokala beslut

Leo, Isla och Veka är 28 år gamla. Leo arbetar på ett sjukhus och drömmer om en egen familj. Isla arbetar inom ett företag som designar elektronik. Hon hittade på universitetet en trevlig pojkvän och de väntar barn till sommaren. Veka har blivit juniordiplomat vid Finlands ambassad i Buenos Aires.

Världens länder kämpar fortfarande med sina mål att bli kolneutrala. Priserna på utsläppsrätter har stigit kraftigt. Användningen av bensin har avslutat. Materialbrist påverkar redan många industrier. Ett pris har avtalats för kolsänkorna och metoderna för kolbindning har utvecklats.

Uppgift 35-2: Gröna tak eller dagvattenbassänger?

Leo är en kandidat i valet och blir invald i kommunfullmäktige i sin nuvarande hemstad. Leo strävar efter att se till att anpassning till klimatförändringarna förutses i staden. Det är för varmt på sommaren och mer växtlighet skulle behövas för att hålla staden sval. Å andra sidan har staden stora utmaningar med rekordstora översvämningar.

Vilket av alternativen skall Leo driva framåt

1. bebyggandet av gröna tak* i staden
2. nya dagvattenbassänger** för att minska översvämningar?

Om ni väljer 1, vänd i den gröna riktningen.

Om ni väljer 2, vänd i den blåa riktningen.

*Gröna tak är helt enkelt tak med växtlighet.

** Dagvatten är regn- och smältvatten som ansamlas på de bebyggda ytorna, som på byggnadstak. I städer hanteras dagvatten på en mängd olika sätt.

År 2035 – val för det egna barnet

Leo, Isla och Veka är 28 år gamla. Leo arbetar på ett sjukhus och drömmer om en egen familj. Isla arbetar inom ett företag som designar elektronik. Hon hittade på universitetet en trevlig pojkvän och de väntar barn till sommaren. Veka har blivit juniordiplomat vid Finlands ambassad i Buenos Aires.

Världens länder kämpar fortfarande med sina mål att bli kolneutrala. Priserna på utsläppsrätter har stigit kraftigt. Användningen av bensin har avslutat. Materialbrist påverkar redan många industrier. Ett pris har avtalats för kolsänkorna och metoderna för kolbindning har utvecklats.

Uppgift 35-3: Barnets kost

Isla överväger till vilken typ av kost hon skulle uppfostra sitt barn. Borde kosten vara

1. blandad kost, eller
2. vegansk kost (vilket betyder att inga produkter från djurriket används)?

Om ni väljer 1, vänd i den röda riktningen.

Om ni väljer 2, vänd i den blåa riktningen.

35-U1

År 2035 - val för det egna barnet

Återvändsgränd! År 2035 skall fossila bränslen inte längre grävas. Återvänd och välj igen.

2040-talet - Välj, vem du följer

Leo, Isla och Veka är 33 år gamla. Det är dags för dem att besluta vem de skall följa.

Mänskligheten är delad då det kommer till klimatåtgärder. Vissa stöder radikala handlingar, andra motsätter sig. Gå och lyssna på vad klimatforskaren, finanschefen och skeptikern har att säga och välj er egen position.

Då ni gjort ert val, berätta för representanten för den positionen att ni väljer hens väg. Hen kommer att visa er vilken väg ni ska gå.

2040-talet - Välj, vem du följer

Leo, Isla och Veka är 33 år gamla. Det är dags för dem att besluta vem de skall följa.

Mänskligheten är delad då det kommer till klimatåtgärder. Vissa stöder radikala handlingar, andra motsätter sig. Gå och lyssna på vad klimatforskaren, finanschefen och skeptikern har att säga och välj er egen position.

Då ni gjort ert val, berätta för representanten för den positionen att ni väljer hens väg. Hen kommer att visa er vilken väg ni ska gå.

2040-talet - Välj, vem du följer

Leo, Isla och Veka är 33 år gamla. Det är dags för dem att besluta vem de skall följa.

Mänskligheten är delad då det kommer till klimatåtgärder. Vissa stöder radikala handlingar, andra motsätter sig. Gå och lyssna på vad klimatforskaren, finanschefen och skeptikern har att säga och välj er egen position.

Då ni gjort ert val, berätta för representanten för den positionen att ni väljer hens väg. Hen kommer att visa er vilken väg ni ska gå.

KLIMATFORSKAREN

Argument tillhörande klimatforskaren kan vara

- Klimatkrisen är ett verkligt, allvarligt problem orsakat av människan och den hotar både naturens och människors välbefinnande. Mängden växthusutsläpp är fortfarande alldeles för hög. Tiden att begränsa den globala uppvärmningen till 1,5 grader håller på att ta slut.
- Att bromsa klimatförändringen är inte bara nödvändigt för naturen, utan också för säkerheten. Klimatförändringen kommer att resultera i krig, svält och allmän osäkerhet.
- Utsläppen måste minskas omedelbart. Vi är alldeles för beroende av fossila bränslen. Dessutom skapas utsläpp då skog, träsk och andra ekosystem förstörs.
- Det krävs snabba förändringar inom energiproduktionen, industrin, jordbruket, markanvändningen, byggandet och transportsektorn. Energiförbrukningen måste minskas snabbt. Vi har inte tid att vänta på någon möjlig framtida superupppfinning, förändringen måste börja omedelbart och baseras på de medel som finns tillgängliga nu. Samtidigt behövs förstås också ny forskning och teknisk utveckling.
- Man kan inte få allt på den här vägen: obegränsade naturresurser och välmående natur. På en finit planet går det inte att öka konsumtionen kontinuerligt. I stället är det fortfarande möjligt att hålla den globala uppvärmningen inom säkra gränser på denna väg. Det skulle också innebära ett tryggt samhälle och ett bra, om än ett mer blygsamt liv ur konsumtionssynpunkt. Vad är ytterst viktigt i livet?

FINANSCHEFEN

Argument tillhörande finanschefen kan vara

- Klimatförändringen orsakas av att teknologin har utvecklats snabbt, för mycket fossila bränslen, som olja och kol, har använts, och jordens befolkning har dessutom ökat snabbt.
- Det är bäst att stävja klimatförändringen genom att fortsätta utveckla ny teknologi. Vi behöver innovationer som ökar energieffektiviteten och producerar energi utan utsläpp.
- På så sätt kan vi behålla ekonomisk tillväxt och samtidigt stävja utsläppen. Ingen vill gå tillbaka till stenåldern. Att upprätthålla en kontinuerlig tillväxt ligger i samhällsekonomins intresse: människor har tillräckligt med jobb och välbefinnande. Ekonomisk tillväxt behöver bara kopplas bort från konsumtionen av naturresurser.
- Vårt företag har miljöcertifikat, eftersom vi producerar mindre utsläpp än andra liknande företag. Vi är involverade i internationella utvecklingsprogram som bygger en lågutsläpps- och grön ekonomi. Vi kompenserar också för de utsläpp vi orsakar genom att förstärka kolsänkorna.
- Vår väg leder till en framtid där klimatförändringen bromsas men levnadsstandarden fortfarande kan hållas hög. Det är trevligt att köra med elbil till nationalparken.
-

SKEPTIKERN

Argument tillhörande skeptiker kan vara

- Klimatet har förändrats tidigare, det är helt naturligt att det kommer att fortsätta förändras.
- Det är mycket osannolikt att människor skulle kunna förändra ett system så stort som jordens atmosfär.
- Egentligen fanns det vid dinosauriernas tid mycket mer koldioxid i jordens atmosfär än nu.
- Vi måste tänka på vad vi vill och vad vi anser är viktigt: vill du bara tugga morötter, cykla i snöslask, kyla och mörker och göra allt svårt för dig själv, eller vill du njuta av en ordentlig biff, resa lätt med bil och flyga till värmen i södern på vintern?
- Finland är ett så litet land att våra utsläpp eller utsläppsminskningar inte har någon betydelse i den globala skalan. Det finns mycket större förorenande länder i världen - ställ dem till svars först!
- Det finns faktiskt så mycket skog i Finland att vi borde tillåtas större utsläpp än tidigare.
- Naturvården blir alldeles för dyr, samtidigt som de äldre ligger på sjukhus i bajsblöjor
- Här i min framtid blir det inget meningslöst tjafs kring klimatfrågorna, utan saker kommer att ske med våra egna intressen i åtanke.
-

2050-talet – tiden för kriser

Leo, Isla och Veka är 43 år gamla. Leo tillbringade ett par år som fredsbevarare i Mellanöstern som lider av vattenbrist, och har sedan dess gift sig med Siiri. De har en söt flicka och en katt som heter Pete. Islas familj har vuxit till fyra, och de har flyttat till ett egnahemshus i utkanten av staden. Isla har återvänt till sin gamla scoutkår för att leda en flock vargungar, som samlar in hjälp till Bangladesh, som har drabbats hårt av stigande havsnivåer och översvämningar. Veka försöker göra sitt bästa för att hjälpa landsbygden i Argentina som lider av matbrist, med medel från det finska statliga stödprogrammet. Som hobby föder Veka upp kycklingar tillsammans med sin partner.

Världen ser redan helt annorlunda ut än den gjorde på 2020-talet. Ny teknologi har utvecklats. Sjukdomar och pandemier frodas. Många har förlorat sina hem på grund av översvämningar orsakade av klimatförändringen. Krig och andra konflikter relaterade till global uppvärmning uppstår i olika regioner.

Uppgift 50-1: Mat eller medicin?

Ni är hjälparbetare i ett naturkatastrofområde. Priset på mat har skjutit i höjden. Pandemin rasar. Biståndspengarna räcker inte till både mat och medicin. Kommer ni att köpa

1. mat, eller
2. medicin?

Om ni väljer 1, vänd i den blåa riktningen.

Om ni väljer 2, vänd i den gula riktningen.

2050-talet – svåra val

Leo, Isla och Veka är 43 år gamla. Leo tillbringade ett par år som fredsbevarare i Mellanöstern som lider av vattenbrist, och har sedan dess gift sig med Siiri. De har en söt flicka och en katt vid namnet Pete. Islas familj har vuxit till fyra, och de har flyttat till ett egnahemshus i utkanten av staden. Isla har återvänt till sin gamla scoutkår för att leda en flock vargungar, som samlar in hjälp till Bangladesh, som har drabbats hårt av stigande havsnivåer och översvämningar. Veka försöker göra sitt bästa för att hjälpa landsbygden i Argentina som lider av matbrist, med medel från det finska statliga stödprogrammet. Som hobby föder Veka upp kycklingar tillsammans med sin partner.

Världen ser redan helt annorlunda ut än den gjorde på 2020-talet. Ny teknologi har utvecklats. Sjukdomar och pandemier frodas. Många har förlorat sina hem på grund av översvämningar orsakade av klimatförändringen. Krig och andra konflikter relaterade till global uppvärmning uppstår i olika regioner.

Uppgift 50-2: Resursbrist

Argentinas premiärminister frågar er om råd. Nya mobiltelefoner får inte längre tillverkas, eftersom resurserna är slut. Ska Argentina investera nu?

1. informationsöverföring eller
2. lantbruksmaskiner?

**Om ni väljer 1, vänd i den gula riktningen.
Om ni väljer 2, vänd i den blåa riktningen.**

2050-talet – svåra val

Leo, Isla och Veka är 43 år gamla. Leo tillbringade ett par år som fredsbevarare i Mellanöstern som lider av vattenbrist, och har sedan dess gift sig med Siiri. De har en söt flicka och en katt vid namnet Pete. Islas familj har vuxit till fyra, och de har flyttat till ett egnahemshus i utkanten av staden. Isla har återvänt till sin gamla scoutkår för att leda en flock vargungar, som samlar in hjälp till Bangladesh, som har drabbats hårt av stigande havsnivåer och översvämningar. Veka försöker göra sitt bästa för att hjälpa landsbygden i Argentina som lider av matbrist, med medel från det finska statliga stödprogrammet. Som hobby föder Veka upp kycklingar tillsammans med sin partner.

Världen ser redan helt annorlunda ut än den gjorde på 2020-talet. Ny teknologi har utvecklats. Sjukdomar och pandemier frodas. Många har förlorat sina hem på grund av översvämningar orsakade av klimatförändringen. Krig och andra konflikter relaterade till global uppvärmning uppstår i olika regioner.

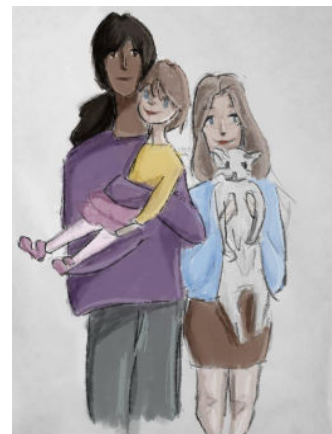
Uppgift 50-3: Vilken art räddas?

Veka bekantar sig i sitt arbete med situationen för tre utrotningshotade arter:

1. bin,
2. korallen och
3. koalan.

Endast en av arterna kan räddas från utrotningshot. Veka måste besluta vilken art hen räddar.

Om ni väljer 1, vänd i den gula riktningen.
Om ni väljer 2, vänd i den gröna riktningen.
Om ni väljer 3, vänd i den blåa riktningen.

50-U3

2050-talet - återvändsgränd

Ni befinner er i en återvändsgränd! Tyvärr hann korallerna dö ut trots era försök att rädda dem. Återvänd och välj igen.

2070-talet – rädda vad du kan

Leo, Isla ja Veka är 63 år gamla. Leo och Isla har båda fått sitt första barnbarn. De vet ännu inte när pensionen börjar. Om helgerna tar de barnbarnen med på barnvagnspromenader och träffas i parken på möten med organisationen Klimatföräldrarna som de grundat, samt deltar de i demonstrationer. Veka har varit inlagd på sjukhus på grund av cancer.

Läkemedelsindustrins andel av bruttonationalprodukten är stor, människorna är deprimerade. Många regioner har blivit obebodliga och människor måste leta efter bostadsområden någon annanstans. Många stora stater har kollapsat och de lokala samhällenas makt har vuxit. Det råder en ständig brist på naturresurser och tvister relaterade till deras användning förvandlas lätt till stora konflikter.

Uppgift 70-1: Krig eller törst?

Ert land lider av en långvarig torka. Grannlandet skulle ha vatten, men de är inte redo att dela deras små vattenresurser med er. Välj ska ni

1. börja ett krig om vattnet, eller
2. låter ni en del av befolkningen i ert land dö av törst?

Om ni väljer 1, vänd i den gröna riktningen.

Om ni väljer 2, vänd i den röda riktningen.

2070-talet – rädda vad du kan

Leo, Isla ja Veka är 63 år gamla. Leo och Isla har båda fått sitt första barnbarn. De vet ännu inte när pensionen börjar. Om helgerna tar de barnbarnen med på barnvagnspromenader och träffas i parken på möten med organisationen Klimatföräldrarna som de grundat, samt deltar de i demonstrationer. Veka har varit inlagd på sjukhus på grund av cancer.

Läkemedelsindustrins andel av bruttonationalprodukten är stor, människorna är deprimerade. Många regioner har blivit obebodliga och människor måste leta efter bostadsområden någon annanstans. Många stora stater har kollapsat och de lokala samhällenas makt har vuxit. Det råder en ständig brist på naturresurser och tvister relaterade till deras användning förvandlas lätt till stora konflikter. Naturen skyddas med varierande framgång: när staten kollapsar försvinner också lagstiftningen om skyddade områden. Många hotade arter riskerar återigen att utrotas.

Uppgift 70-2: Ta det utrotningshotade djuret till trygghet

Rädda den utrotningshotade arten genom att ta den längs spåren till ett tryggt område.

1. Börja resan genom att ta tag i djurpinnen och tryck på startknappen. Öglan i ändan av pinnen får inte träffa spåret. Om öglan träffar spåret hörs en summer och en av de tre lamporna som representerar liv släcks.
2. Transportera ALLTID (även om alla tre lamporna har slocknat) djuret längs banan till andra ändan och tryck på stoppknappen.
3. Efter att ha tryckt på knappen tänds blinkljuset.

Rött ljus, vänd i den röda riktningen.

Grönt ljus, vänd i den gröna riktningen.

2070-luku – rädda vad du kan

Leo, Isla ja Veka är 63 år gamla. Leo och Isla har båda fått sitt första barnbarn. De vet ännu inte när pensionen börjar. Om helgerna tar de barnbarnen med på barnvagnspromenader och träffas i parken på möten med organisationen Klimatföräldrarna som de grundat, samt deltar de i demonstrationer. Veka har varit inlagd på sjukhus på grund av cancer.

Läkemedelsindustrins andel av bruttonationalprodukten är stor, människorna är deprimerade. Många regioner har blivit obeboeliga och människor måste leta efter bostadsområden någon annanstans. Många stora stater har kollapsat och de lokala samhällenas makt har vuxit. Detta har också fått positiva konsekvenser: en livsstil som betonar måttfullhet blir ännu vanligare. Man förbluffas över de senaste decenniernas överkonsumtion.

Uppgift 70-3: Orduppgift

Hitta så många klimatrelaterade ord som möjligt i rutnätet nedan. Ord kan vara vertikala, horisontella eller diagonala, eller baklänges. Ni kan leta ord så länge det finns tid i timglasets. Innan ni börjar leta efter ord, vänd på timglasets.

```

E T F Q J Z E H T D X T C S M U
G F S X O E I O V I V V E K N D
E N I V F C R N M X W M X Z O L
I R I R E K K Ä C O R J D A I X
C G D L A T T H B I Z M R O T S
H U M D D N E Q L D S Y W O K O
J P D O I N B N V L L J O C U A
O P Z N L Z A Z S O M L Z L D S
R V G A I N W H A K R E V T O M
K Ä E V T V M G R E A A T N R S
A R S O G V N Y C Ö H P X D P T
N M S C E N A R I O F T J Z T V
A N P A S S N I N G P Q H J A V
M I U M A A V C D N O E R F M X
G N I R D N Ä R Ö F T A M I L K
O G W A K A K S O S W W J Z D M

```

**Om ni finner fem eller mera ord, vänd i den blå riktningen.
Om ni finner under fem ord, vänd i den gröna riktningen.**

2070-talet - återvändsgränd

Ni befinner er i en återvändsgränd! Kriget spred sig till ett världskrig och förstörde hela mänskligheten. Slut.

Men som tidsresenärer kan ni flytta över bron till en alternativ framtid.

2090-talet – framtiden är osäker

Leo, Isla och Veka är 83 år gamla. De har äntligen gått i pension. Leos minne försämras. Han följer ständigt krigsnyheter och minns sina dagar som fredsbevarare. Isla stickar yllesockor till barnbarnen och till personer som behöver hjälp. Veka ligger på sjukhuset och Isla besöker hen varje vecka.

Barnbarnen ser en förändrad värld.

Uppgift 90-1: Vattnet stiger

Ni är rådgivare till den nederländska regeringens minister med ansvar för översvämningsskydd. Världshavens nivå har stigit avsevärt och risken för att dammarna går sönder ökar. Ni har haft långa dagar på jobbet och är på gränsen till utmattning. Ministern kontaktas igen av en ny delegation som kräver nya åtgärder. Vad råder ni ministern att göra?

1. Du orkar inte bry dig längre, du vill bara hem och sova.
2. Du samlar dig, tar emot delegationen, söker nya samarbetspartners och börjar bygga högre översvämningssmurar tillsammans med grannländerna.

Om ni väljer 1, vänd i den gula riktningen.

Om ni väljer 2, vänd i den röda riktningen.

2090-talet – framtiden är osäker

Leo, Isla och Veka är 83 år gamla. De har äntligen gått i pension. Leos minne försämras. Han följer ständigt krigsnyheter och minns sina dagar som fredsbevarare. Isla stickar yllesockor till barnbarnen och till personer som behöver hjälp. Veka ligger på sjukhuset och Isla besöker hen varje vecka.

Barnbarnen ser en förändrad värld.

Uppgift 90-2: Skogen brinner

En skog brinner nära där ni bor. Snurra på lyckohjulet och ta reda på vad som händer.

1. De omfattande skogsbränderna förstör ert hem -> **vänd i den blåa riktningen**
2. De omfattande skogsbränderna blir släckta och ert hem kommer att förbli intakt, men ni kommer att bosätta permanent de personer vars hus förstördes av branden -> **vänd i den gröna riktningen.**

2090-talet – framtiden är osäker

Leo, Isla och Veka är 83 år gamla. De har äntligen gått i pension. Leos minne försämras. Han följer ständigt krigsnyheter och minns sina dagar som fredsbevarare. Isla stickar yllesockor till barnbarnen och till personer som behöver hjälp. Veka ligger på sjukhuset och Isla besöker hen varje vecka.

Barnbarnen ser en förändrad värld.

Uppgift 90-3: Mental hälsa

Framtiden, oro för världen samt oro för framtiden av gudbarnen orsakar ångest för Veka. Kasta tärningen.

Siffrorna 1-3: Framtiden oroar Veka så mycket att han inte längre bryr sig om vad som händer med klimatet -> **vänd i den röda riktningen**

Siffrorna 4-6: Framtiden oroar Veka så mycket att han bestämmer sig för att påbörja terapi och som erfarenhetsexpert börjar driva sin egen Gamle Vekas YouTube-kanal, där han stöttar andra klimatstressade människor -> **vänd i den gula riktningen**

90-U

2090-talet - återvändsgränd

Världsläget ger ångest, och ni vet inte vad ni skall göra.

Ring seniorernas nödtelefon.

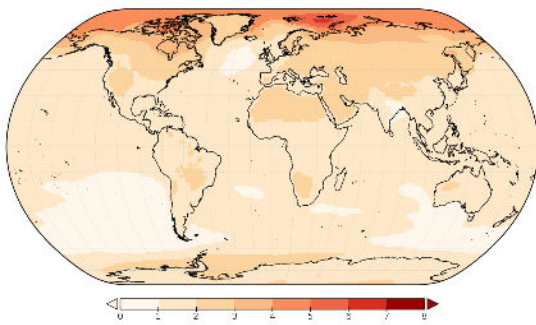
Utgång 2100-talet

Välkommen till en 1,5 °C varmare värld!

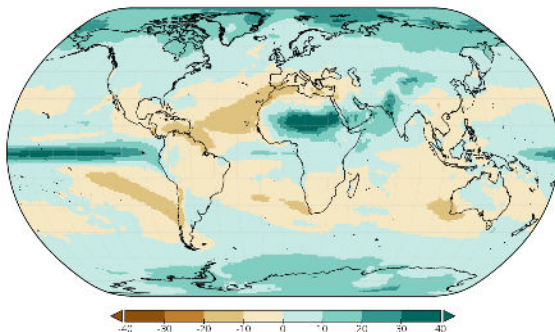
Ni har gjort svåra val och lyckats hejda den globala uppvärmningen avsevärt. År 2100 har jordens yttemperatur stigit med endast 1,5 grader från förindustriell tid. Detta möjliggör hållbara livsvillkor för jordens invånare.

Klimatforskare använder namnet "**Hållbarhet - Att ta den gröna vägen**" (engl. *Sustainability - Taking the Green Road*) för denna utvecklingsväg. Denna utvecklingsväg går gradvis mot global hållbarhet, där miljöns gränser respekteras. Målet i samhället är att utveckla utbildning och demokrati, och fokus för ekonomisk tillväxt är att främja människors välbefinnande. Beslut drivs av engagemang för hållbarhetsmål och att minska ojämlikheten.

Ni kan nu återvända till år 2022 och berätta för den tidens människor vilka slags val de skall göra. Framtiden kan påverkas!

Global temperaturökning (°C) i en genomsnittligt 1,5°C varmare värld.

Förändring i nederbörden (%) i en genomsnittligt 1,5 °C varmare värld.

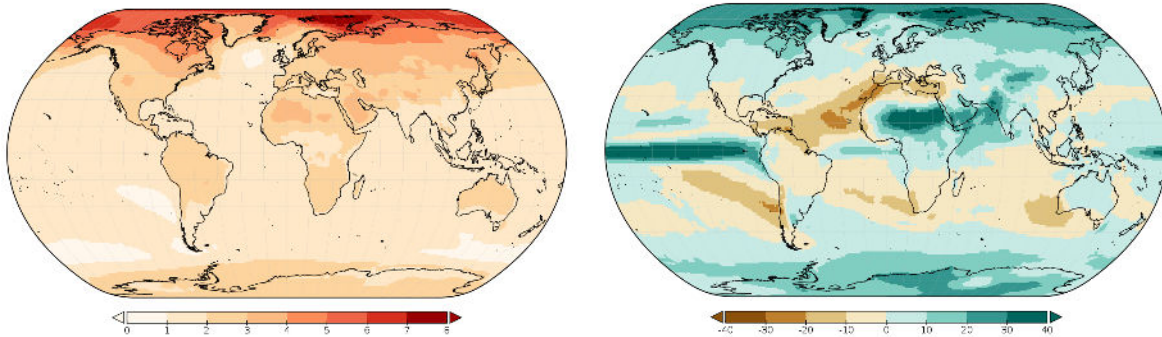
Utgång 2100-talet

Välkommen till en 2,5 °C varmare värld!

Ni har gjort många svåra val och lyckats hejda klimatförändringen. Ni har dock dröjt och alla åtgärder har inte varit effektiva. Jordens yttemperatur har stigit i genomsnitt med 2,5 grader sedan förindustriell tid.

Klimatforskare kallar denna utvecklingsväg "**långsam vändning mot kolneutralitet**" (engl. *Middle of the Road*). På denna väg kommer den sociala, ekonomiska och teknologiska utvecklingen att fortsätta i stora drag på samma sätt som hittills. Samhällsutvecklingen och inkomsttillväxten ökar ojämnt mellan olika länder. Internationella och nationella institutioner arbetar för att uppnå målen för hållbar utveckling, men framgången är långsam.

Ni kan nu återgå till år 2022 och berätta för den tidens människor vad de ska göra för att klimatet inte ska bli så här varmt. Framtiden kan påverkas!

Vänster bild: Global temperaturökning (°C) i en genomsnittligt 2°C varmare värld.

Höger bild: Förändringen i nederbörden (%) i en genomsnittligt 2°C varmare värld.

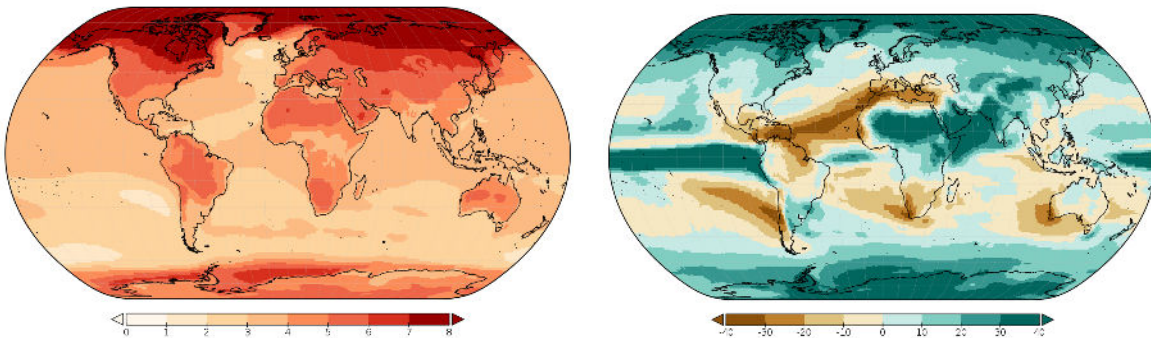
Utgång 2100-talet

Välkommen till en 4,5 °C varmare värld!

Ni har gjort många val på vägen, men med era val har ni inte lyckats hejda klimatförändringen. År 2100 har jordens yttemperatur stigit från förindustriell tid med 4,5 grader i genomsnitt. Detta innebär många oåterkalleliga förändringar för ekosystemen. Många av förändringarna är så snabba att de är svåra att förutse.

Klimatforskare kallar denna utvecklingsväg "**fossildriven utveckling**" (engl. *Fossil-fuelled Development – Taking the Highway*). I detta scenario tror man på att marknadskonkurrens, innovationskraft, snabb teknisk utveckling samt kapitalgenerering kan fungera som en väg till hållbar utveckling. Utöver detta görs investeringar i folkhälsa, utbildning och institutioner inom olika områden för att öka det sociala kapitalet. All denna utveckling bygger på storskaligt utnyttjande av fossila bränslen. Dessa faktorer leder till snabb tillväxt i världsekonomin, men delvis på bekostnad av miljön. Lokala miljöproblem, såsom luftföroreningar, hanteras framgångsrikt.

Ni kan nu återgå till år 2022 och berätta för den tidens människor vad de ska göra för att klimatet inte ska bli så här varmt. Framtiden kan påverkas!

Vänster bild: Global temperaturökning (°C) i en genomsnittlig 4,5°C varmare värld.

Höger bild: Nederbörden ändras (%) i en genomsnittlig 4,5°C varmare värld.